

Handleiding rekentool effectmeting cluster Energie

DMG

Binnen de impuls klimaatneutraal en circulair inkopen zijn er pilots die bijdragen aan de ambitie om de CO₂-uitstoot in Nederland met 49% te verminderen in 2030.¹ Onderdeel van de pilots van de impuls is zicht krijgen op de effecten van klimaatneutraal en circulair inkopen. Het *meten* van deze effecten is essentieel voor het bepalen welke eisen/criteria tot welk effect leiden, bijsturing in de opdracht en het creëren van draagvlak voor klimaatneutraal en circulaire inkopen in de organisatie. De effectmeting voert u zelf uit, ondersteund door deze handleiding, de voor de pilot ingehuurde expert en het RIVM. Samen moet dit leiden tot een goede leerervaring die ook zijn weerslag zal vinden bij andere aanbestedingen op het gebied van energie.

Het potentiële effect van uw aanbesteding wordt in ieder geval uitgedrukt in termen van vermeden CO₂ uitstoot (klimaat) en vermeden grondstoffengebruik (circulaire economie). Voor het cluster energie wordt er onderscheid gemaakt in effect op organisatie niveau en nationaal niveau. Heeft u vragen of opmerkingen over de handleiding of de tool? Neem contact op met het RIVM via mvi@rivm.nl.

De subsidie en effectmeting worden gefinancierd met klimaatgeld uit het regeerakkoord. Hiermee geeft de rijksoverheid via inkoop een impuls aan de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire economie. Zie ook www.pianoo.nl/klimaatenvelophe.

Doel van de rekentool en deze handleiding

De rekentool en deze bijbehorende handleiding zijn bedoeld voor de decentrale overheden die als pilot participeren in de impuls klimaatneutraal en circulair inkopen. In deze handleiding bij de rekentool van de cluster energie vindt u uitleg over:

- Hoe met de rekentool het potentiële effect van een MVI aanbesteding kan worden berekend tijdens de initiatiefase en welke inkoopgegevens hiervoor nodig zijn.
- De belangrijkste rekenregels en aannames er aan de berekening ten grondslag liggen.

Deze beschrijving hoort bij de bestanden 'Rekensheet energie v1.0.xlsx' en 'Rekensheet energie v1.0.odf', deze bestanden bevatten de rekentool. De rekentool zal op basis van uw ervaring verder worden ontwikkeld en verbeterd tijdens uitvoering van de pilots. Dus uw reactie hierop is welkom en nodig. Ook als alles helder is horen we dat graag. Dit geldt ook voor deze handleiding die we voor de toekomst zullen verbeteren op basis van uw ervaringen en input. Hiervoor kunt u contact met ons opnemen via mvi@rivm.nl.

¹ <https://www.pianoo.nl/nl/themes/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-duurzaam-inkopen/ontwikkelingen/klimaatenvelophe-impuls>

Deze rekentool is ontwikkeld om een effectmeting te doen van een potentiële aanbesteding van elektriciteit en gas. De rekentool is alleen geschikt voor het bepalen van een potentieel effect. Het is nadrukkelijk niet bedoeld voor het evalueren van tenders. Dit is omdat de rekentool werkt met generieke getallen en de milieu-impact van producenten kan hier nog flink van afwijken. Om een potentieel effect te berekenen voor elektriciteit gebruikt u het tabblad "Invulsheet Elektriciteit", om een effect te berekenen van uw gas inkopen gebruikt u het tabblad "Invulsheet Gas".

Effectberekening

Om een effectberekening te kunnen doen zijn een aantal gegevens nodig. Dit zijn grotendeels basisgegevens die u van plan bent op te nemen in de aanbesteding als minimumeisen of gunningscriteria. In tabel 1 is weergegeven welke gegevens u nodig heeft bij het invullen van de rekentool. Op basis van deze gegevens kan een effect berekend worden, dit effect wordt uitgedrukt in vermeden emissies en vermeden grondstoffen (Tabel 2) ten opzichte van de referentie. De referentie is de huidige Nederlandse elektriciteitsmix en 100% aardgas.

Tabel 1. Gegevens benodigd bij berekening effect

Gegevens	Eenheid	Bijzonderheden
Contractduur	Jaar	Duur van het contract in jaren
Jaarverbruik elektriciteit	GWh	Verwachte gemiddeld verbruik per jaar.
Elektriciteitsmix	-	Er is een lijst beschikbaar in de tool waarmee u uw elektriciteitsmix samen kan stellen, per herkomst kunt u aangeven welk percentage van de elektriciteitsmix dit beslaat. Wanneer een deel van de elektriciteitsmix onbekend is wordt dit aangevuld met "onbekend", u hoeft u hiervoor niks in te vullen.
Nieuwe stroom	-	Wanneer u expliciet een aanbesteding voor nieuwe (groene) stroom doet kunt u in deze velden "ja" invullen.
Hoeveelheid gas	Nm ³	Hoeveelheid gas die u wilt inkopen
% biogas	-	Percentage van het gas dat van biologische oorsprong moet zijn
% compensatie	-	Percentage van het aardgas dat u inkoopt dat u wil compenseren door middel van de aankoop van CO ₂ -compensatie contracten

De rekentool geeft inzicht in de indicatoren weergegeven in tabel 2. Het is een grove inschatting op basis van generieke data. Daarom is het niet geschikt om producten te vergelijken, maar alleen om in rapportages aan te geven of er wel of geen winst te verwachten is en in welke orde grootte dit valt en als aanbestedende dienst grip te krijgen op wat, in algemene zin, verschillende eisen voor effect hebben.

Tabel 2: Indicatoren voor effect bepaling Energie

Thema	Indicator	Eenheid
Klimaat	Vermeden broeikasgas emissies	ton CO ₂ eq.
Circulaire Economie	Vermeden fossiele brandstoffen	ton Olie eq.

Rekenregels en aannames

Om een effect te berekenen wordt de elektriciteitsmix die u samenstelt vergeleken met de huidige Nederlandse elektriciteitsmix (CO₂emissiefactoren.nl, 2019). Om uw gewenste elektriciteitsmix samen te stellen kunt u kiezen uit biomassa, zonne-energie, waterkracht, windenergie, groene stroom en grijze stroom. Wanneer u van plan bent om groene stroom aan te besteden, maar nog niet weet wat voor groene stroom kunt u kiezen voor "groene stroom", er wordt dan gerekend met de huidige mix van groene stroom in Nederland (CBS, 2019). Wanneer u weet dat een deel van de energiemix uit fossiele brandstoffen bestaat dan kunt u kiezen voor "grijze stroom" er wordt dan gerekend met de Nederlandse mix van kolen, olie en gas (CO₂emissiefactoren.nl, 2019). Als u nog niet voor de volledige elektriciteitsmix weet waar hij uit bestaat kunt u een deel op "onbekend" laten staan, deze is gelijk aan de Nederlandse elektriciteitsmix. Om een effect te berekenen wordt het jaarverbruik, contractduur en de uitstoot van de door u samengestelde elektriciteitsmix met elkaar vermenigvuldigd. De vermeden emissies zijn het verschil ten opzichte van wanneer u zou hebben gekozen voor de huidige Nederlandse elektriciteitsmix. Wanneer u in uw uitvraag specifiek om nieuwe (groene) stroom vraagt kunt u dit aangeven in de rekentool, er wordt dan ook een effect berekend op nationaal niveau. Indien u enkel voor garanties van oorsprong kiest, wordt er alleen een effect berekend op organisatie niveau.

U kunt er voor kiezen om een deel van uw gas uit biogas te laten bestaan, u geeft op welk percentage u wilt dat bestaat uit biogas, het overige deel zal uit aardgas bestaan. Om een effect te berekenen wordt de gasmix die u samenstelt vergeleken met 100% aardgas. De hoeveelheid CO₂ die vrijkomt door de verbranding van aardgas kunt u compenseren door middel van CO₂ compensatie. Let op: Wanneer u er voor kiest om 100% biogas in te kopen is er geen aardgas meer om te compenseren, en zal de tool hier ook geen effect meer voor geven.

Voor het ontwikkelen van de rekentool zijn de volgende aannames gedaan:

- Alleen elektriciteit van bronnen uit Nederland tellen mee voor de effectberekening.

Omdat de rekentool nog in ontwikkeling is, bevat deze een houdbaarheidsdatum (maart 2020). Na deze datum is de tool waarschijnlijk niet meer up-to-date met de laatste getallen of incompleet. Wanneer de houdbaarheidsdatum is verstreken en u de laatste versie wilt van de rekentool, neem dan contact op met ons via mvi@rivm.nl.

Referenties

CBS (2019),
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82610NED/table?ts=1556092115087> , bezocht 24-04-2019
CO2emissiefactoren.nl (2019), bezocht 24-04-2019